

Wie zijn de leden van de ACLVB? Een sociaal-demografische en sociaal-economische profielschets.

1. Inleiding

‘De’ blauwe vakbondsleden. Ze worden, net als leden van veel andere organisaties, vaak als één geheel beschouwd. Toch kunnen die blauwe vakbondsleden heel diverse individuen passen. Waar andere hoofdstukken in dit boek op zoek gaan naar verschillen in attitudes, motieven of tevredenheid, kijken we hier louter naar het profiel van de leden. We plaatsen hen als het ware voor de spiegel en bespreken hun meest relevante persoonlijke en arbeidsgerelateerde kenmerken. Dit hoofdstuk wil met andere woorden een grondig antwoord bieden op de vraag ‘wie zijn die leden van de ACLVB?’ Deze basisinformatie is om verschillende redenen essentieel. In de eerste plaats is ze nodig voor een goed begrip van de andere hoofdstukken, aangezien de profielkenmerken van de leden vaak als onafhankelijke variabelen zullen worden gebruikt in verdere analyses. Maar bovenal is het van cruciaal belang dat een organisatie weet wie zijn leden zijn, welke kenmerken ze vertonen en hoe divers of homogeen ze zijn.

Onze focus ligt daarbij op twee soorten kenmerken: enerzijds sociaal-demografische en anderzijds sociaal-economische kenmerken. In de sociaal-demografische profielschets kijken we naar leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, leefsituatie, origine en engagement in het verenigingsleven. De sociaal-economische profielschets heeft als doel te kijken naar de concrete arbeidssituatie van de leden. Hoe is de verhouding werkenden tegenover niet-werkenden? In welke sectoren zijn zij actief? Hoe zit het met de vakbondsvertegenwoordiging in hun bedrijf? Hoe is hun inkomenssituatie en komen zij daar maandelijks mee rond? Om de profielen van de ACLVB-leden in perspectief te kunnen plaatsen en betekenisvoller te maken, vergelijken we deze waar mogelijk, beschikbaar en relevant, met statistische data uit de verschillende regio’s in België en uit Europa, met surveyonderzoek bij algemene Belgische bevolking (European Social Survey) of met data uit een vergelijkbaar onderzoek bij de leden van ABVV (Vanderweyden, 2010). Wat die laatste studie betreft dienen we wel op te merken dat het onderzoek enkel bij de Vlaamse leden werd uitgevoerd, waardoor we de vergelijking enkel met de Vlaamse leden van ACLVB kunnen maken.

2. Sociaal-demografische kenmerken

2.1. Leeftijd en geslacht

Dat we met zijn allen steeds ouder worden en dat vrouwen het daarin nog beter doen dan mannen is geen nieuws. Volgens de recentste cijfers van het Nationaal Instituut voor de Statistiek worden vrouwen in België gemiddeld 82,6 jaar oud, mannen gemiddeld 77,1 jaar en zijn er, in het verlengde daarvan, momenteel ook een kleine meerderheid vrouwen in ons land (51,02% tegenover 48,98% mannen) (<http://statbel.fgov.be>). De verouderde babyboomgeneratie, samen met een vertraagde nataliteit in de voorbije decennia leidt tot het veelbesproken fenomeen van de vergrijzing. De financiële last van steeds meer inactieven komt op de schouders van steeds minder actieven te liggen. De uitdagingen die dit plaatst aan de economische groei en overheidsfinanciën voor de komende generaties zijn groot. Het zou ons evenwel te ver van ons opzet verwijderen indien we daar al te diep op in zouden gaan.

De vraag die we ons hier stellen is of we deze vergrijzing ook weerspiegeld zien in het ledenbestand van de ACLVB. Daartoe kan onderstaande tabel van de respondenten duidelijkheid brengen. Ter vergelijking nemen we ook de data van een onderzoek naar de leden van het ABVV (Vander Weyden, 2010, p. 5, eigen berekening) op, alsook data over de algemene bevolking in België (afkomstig van de ESS-survey).

Tabel 1: Leeftijdsverdeling van de ACLVB-leden, de ABVV-leden en de algemene Belgische bevolking in categorieën

Leeftijd	ACLVB-leden (N=4538)	ABVV-leden (enkel Vlaanderen - N= 5654)	Belgische bevolking (N=1760)
Tot 25 jaar	6,7%	4,0%	17,0%
Tussen 26 en 35 jaar	16,7%	15,2%	14,8%
Tussen 36 en 45 jaar	22,4%	26,0%	17,6%
Tussen 46 en 55 jaar	26,8%	34,5%	18,2%
Tussen 56 en 65 jaar	22,3%	17,3%	14,5%
Tussen 66 en 75 jaar	3,9%	2,3%	10,1%
Meer dan 75 jaar	1,2%	0,7%	7,8%

In verhouding tot de algemene bevolking in België zijn de jongste (<25 jaar) en oudste (>65 jaar) leeftijdsgroepen in beide vakbonden ondervertegenwoordigd, wat te verklaren valt door de lagere activiteitsgraad in deze categorieën.

Hoewel de jongste ACLVB-respondent 15 jaar oud is en de oudste 95 jaar, is het duidelijk dat de overgrote meerderheid van de liberale vakbondsleden tot de beroepsbevolking behoort, met name tussen 18 en 65 jaar. Daarbinnen zijn bovendien vooral de oudste categorieën goed vertegenwoordigd, aangezien bijna de helft van de leden zich tussen 46 en 65 jaar situeert, terwijl slechts 23% jonger is dan 36. De gemiddelde leeftijd van de ACLVB-leden bedraagt 46 jaar, wat op zich een vrij normale middelbare leeftijd is, maar vanwege de kleine minderheid aan 65+-ers in het ledenbestand kunnen we toch stellen dat de ACLVB eerder een ouder ledenbestand bezit.

De doorsnee ACLVB'er is niet alleen ouder, maar ook mannelijker dan gemiddeld. Waar de verdeling mannen-vrouwen zoals hierboven aangehaald onder de bevolking 49-51% bedraagt, is dat bij de ACLVB-leden 56-44%. Qua leeftijd en geslacht is het meest typische ACLVB-lid bijgevolg een man van middelbare leeftijd.

De leeftijdstrends binnen de ACLVB zijn niet erg verschillend van die in het ABVV. Ook daar zien we een relatieve oververtegenwoordiging van de oudere leeftijdsgroepen binnen de actieve beroepsbevolking. Toch is de spreiding anders verdeeld dan bij de ACLVB-leden. Waar de frequenties

relatief evenwichtig verdeeld waren in de liberale vakbond, is dit in de socialistische vakbond minder het geval. We stellen daar een grotere groep leden tussen 46 en 55 jaar vast (34,5%) en een kleinere groep leden tussen 56 en 65 jaar (17,3%). In verhouding met de aclvb heeft het ABVV dus een iets jonger ledenbestand.

2.2. Opleidingsniveau en klassesituering

Peilen naar de scholingsgraad is een klassieker in sociaal-wetenschappelijk onderzoek. Het niveau van opleiding heeft vaak een bepalende invloed op diverse aspecten van de verdere levensloop, in mindere of meerdere mate te vatten onder de termen welvaart en welzijn. Ook in dit onderzoek zal deze variabele vaak aan bod komen. Daarom bekijken we de verdeling van de leden van de liberale vakbond volgens hun hoogst behaalde diploma of getuigschrift. Ter verduidelijking gaan we na hoe zich dit verhoudt tot het opleidingsniveau van de Vlaamse ABVV-leden (Vander Weyden, 2010, p. 6) en tot de hele Belgische bevolking (ESS-Survey)?

Tabel 2: Frequentieverdeling van de ACLVB-leden, ABVV-leden en de Belgische bevolking volgens opleidingsniveau

Opleidingsniveau	ACLVB (N = 4759)	ABVV (Enkel Vlaanderen - N = 5902)	Belgische bevolking (N = 1751)
Geen of lager onderwijs	19,1%	11,0%	12,3%
Lager secundair (BSO/TSO/ASO)	24,3%	25,4%	20,2%
Hoger secundair (BSO/TSO/ASO)	36,1%	36,9%	37,2%
Hoger onderwijs korte type	12,2%	20,6%	16,7%
Universitair onderwijs ¹	8,3%	6,0%	13,7%

We stellen vast dat beide vakbonden in verhouding tot het gemiddelde onder de algemene bevolking meer leden tellen die laaggeschoold zijn, i.e. die geen enkele opleiding hebben afgerond of die enkel de lagere school of het lager secundair onderwijs hebben doorlopen. Het aandeel personen met een diploma van hoger secundair onderwijs ligt dan weer ongeveer gelijk in de drie groepen. Verdere analyse van de ACLVB-cijfers leert dat het aandeel van het ASO (7,6%) aanzienlijk lager ligt dan dat van het TSO (16,4%) of BSO (11,3%). Dezelfde verhouding tekent zich trouwens ook af voor wat het lager secundair onderwijs betreft. Bij de hoger geschoolden zien we een diffuus resultaat. Enerzijds tellen zowel de aclvb als het ABVV minder hooggeschoolden in hun rangen, i.e. leden die een HOKT-, HOLT- of universitaire opleiding hebben afgerond, in verhouding tot de algemene bevolking. Anderzijds is de groep hooggeschoolde leden wel een stuk hoger in het ABVV (26,6%) dan in de aclvb (20,5%). Waar de aclvb iets meer universitair (incl. HOLT) in zijn rangen heeft, zijn een pak meer leden van het ABVV in het bezit van een hogeschooldiploma van het korte type. Een nadere blik op

de ABVV-cijfers toont aan dat het hier vooral gaat over de secretarissen (44,6%) en in mindere mate de militanten (24,5%), maar veel minder over de gewone leden (12,9%).

Hoewel het 'klassedenken' geleidelijk aan naar de achtergrond is verdwenen, kunnen mensen zich vaak wel nog subjectief tot een bepaalde klasse rekenen. De ACLVB-leden werd gevraagd tot welke 'klasse' zij zichzelf rekenen. Los van de 10% die 'weet niet' aangeeft, situeert 44,3% zich in de arbeidersklasse, 25,9% in de lagere middenklasse, 19,0% in de hogere middenklasse en 1,0 % in de hogere klasse. Verder onderzoek wijst uit dat opleidingsniveau en classesituering statistisch nauw verbonden zijn. Hoe hoger de opleiding, hoe hoger de klasse waartoe men zichzelf rekent.

2.3. Leefsituatie

Eveneens mogelijks van invloed voor individuele welvaart en welzijn, is de manier waarop men zijn leven heeft georganiseerd, i.e. de 'leefsituatie'. Hoe wonen de liberale vakbondsleden? Met partner of alleen, met kinderen of zonder kinderen? En is er een link met de arbeids- en financiële situatie?

Tabel 3: Frequentieverdeling van de leden volgens leefsituatie

Leefsituatie	Aantal	%
Alleenwonend zonder kinderen	797	17,4
Samenwonend met partner zonder kinderen	1347	29,4
Samenwonend met partner met kinderen	1656	36,1
Alleenwonend met kinderen	353	7,7
Wonend bij ouders	358	7,8
Andere	76	1,7

Bovenstaande tabel toont aan dat de leefsituatie van de leden heel diffuus is. Hoewel we hieronder nog uitgebreid op de sociaaleconomische situatie van de leden zullen ingaan, willen we toch reeds enkele aspecten daarvan aanhalen en linken met de leefsituatie. Zo zien we bijvoorbeeld dat 62,8% van de leden die samen met hun partner wonen een partner heeft met een betaalde job. Net zoals de leden zelf, zijn ook hun partners in hoofdzaak arbeiders (36,7%) en bedienden (34,4%). Onderstaande tabel laat zien dat vooral arbeiders de enige kostwinners zijn in hun gezin, gevolgd door kaderleden. Leden uit het onderwijs, ambtenaren en bedienden wonen opvallend vaker in een tweeverdienersgezin.²

Tabel 4: Kruistabel van partners met betaalde job volgens (laatste) hoofdberoep

	(Laatste) hoofdberoep van de aclvb-lid					
	Arbeider	Bediende	Kaderlid	Onderwijzend	Ambtenaar	Andere

				personeel		
Partner met job	57,4%	73,8%	61,3%	77,8%	74,1%	79,5%

2.4. Verenigingsleven

Deelname aan het verenigingsleven is een belangrijk onderzoekssubject in sociaal-wetenschappelijk onderzoek, aangezien dit een belangrijk onderdeel is in de vorming van een sociaal weefsel. Wie deelneemt aan het verenigingsleven ervaart een sterker gevoel van maatschappelijke verbondenheid, wat positief inwerkt op kansencreatie en integratie. Het beeld van de individualistische burger zonder sociaal netwerk klopt niet, want onderzoek toont aan dat ruim 50% van de Vlamingen actief lid is van een vereniging. Dat zijn in de eerste plaats sportverenigingen, maar ook jeugdverenigingen blijven succesvol. Ook nieuwere verenigingen, die opkomen voor bijvoorbeeld milieu of mensenrechten, zitten in de lift. (Elchardus & Glorieux, 2002). Bekend is ook dat het profiel van de deelnemers aan verenigingen geen dwarsdoorsnede vormt van de samenleving. Recente Vlaamse cijfers uit 2007 tonen aan dat vooral scholingsgraad, inkomen en geslacht een significant verschil maken. Hoger opgeleiden, goed betaalden en mannen hebben statistisch gezien de grootste kans om bij een vereniging aangesloten te zijn (Pauwels & Pickery, 2007, 13-14).

Interessant is ook dat deze laatste studie (afkomstig van de studiedienst van de Vlaamse Regering) ook peilde naar het vakbondslidmaatschap. Daaruit blijkt dat hooggeschoolden het vaakst nooit lid zijn geweest van een vakbond, terwijl lager geschoolden vaker tot de passieve vakbondsleden behoren. Voor wat betreft actief vakbondslidmaatschap zijn de verschillen naar opleidingsniveau echter niet significant (Pauwels & Pickery, 2007, 15).

In het ledenonderzoek van de ACLVB zitten we in principe al met een groep personen die zich tot de 'geëngageerde' helft van de bevolking mag rekenen. Aangezien onze vakbonden echter werken volgens het 'Gents systeem'(cf. hoofdstuk 4) is vakbondslidmaatschap in ons land niet echt een goede parameter voor sociaal engagement. Onderzoek toont namelijk aan dat de syndicalisatiegraad in landen met een dergelijk systeem veel hoger ligt dan in landen waar dit niet geldt. Wegens de quasi monopoliepositie van de vakbonden in het uitkeren van de werkloosheidsvergoeding, hebben werklozen er baat bij om zich bij een vakbond aan te sluiten of lid te blijven (Scruggs, 2002; Faniel, 2010a, 2010b; Vandaele, 2004, 2006).

We vragen ons dus af of de vakbondsleden nog in andere verenigingen dan de aclvb actief waren en zo ja, in welke mate (gewoon lid, actief lid of bestuurslid). De cijfers tonen aan dat de overgrote meerderheid van de leden enkel lid is van de vakbond en niet van een andere vereniging (86,9%). Slechts 13% van de leden heeft met andere woorden nog een ander sociaal engagement in het verenigingsleven. Deze zijn als volgt verdeeld: 5,6% gewone leden, 3,5% actieve leden en 4,1% bestuursleden.

In welke mate behoren die 13% tot de gewone of actieve leden van de aclvb? Een kruistabel toont aan dat er inderdaad een verband is tussen de activiteitsgraad van de leden in de vakbond en de activiteitsgraad in de andere vereniging(en). Zo zien we bijvoorbeeld dat een veel groter aandeel

(87,8%) van de gewone vakbondsleden geen bijkomend lidmaatschap heeft in vergelijking met de vakbondskandidaten (74,4%) en vakbondsmandatarissen (70,0%). Eenzelfde trend geldt voor de meest actieve vorm van verenigingsengagement, namelijk het uitoefenen van een bestuursfunctie. Voor gewone leden is dit opnieuw lager (3,9%) dan voor kandidaten (6,6%) en mandatarissen (9,0%). Met andere woorden, hoe sterker iemand in de aclvb is geëngageerd, hoe sterker ook het engagement in eventuele andere verenigingen. Deze verschillen zijn statistisch significant.³

Het profiel van de participanten in andere verenigingen volgt bovendien grotendeels de trend in de algemene bevolking naar sociaal-demografische kenmerken. Vooral hoger opgeleide leden hebben statistisch gezien de grootste kans om nog van een andere vereniging lid te zijn dan de liberale vakbond. Voorts is deze kans ook telkens groter bij achtereenvolgens Nederlandstaligen tegenover Franstaligen, mannen tegenover vrouwen en oudere tegenover jongere leden.⁴ Dat laatste gaat in zekere zin in tegen de algemene participatietrend van verminderde participatie van ouderen, maar er moet hier rekening gehouden worden met de kanttekening dat geen onderscheid wordt gemaakt naargelang het soort engagement. Elke leeftijdsgroep heeft namelijk wel zijn typische succesvolle verenigingen, denken we aan jongerenverenigingen of gepensioneerdenvereinigingen, dus het is moeilijk een eenduidig beeld over het verband met deze variabele te scheppen (Pauwels & Pickery, 2007, 16). De hoogte van het inkomen of het feit of men al dan niet in België geboren was, blijkt geen apart statistisch effect te hebben op het lidmaatschap van andere verenigingen.

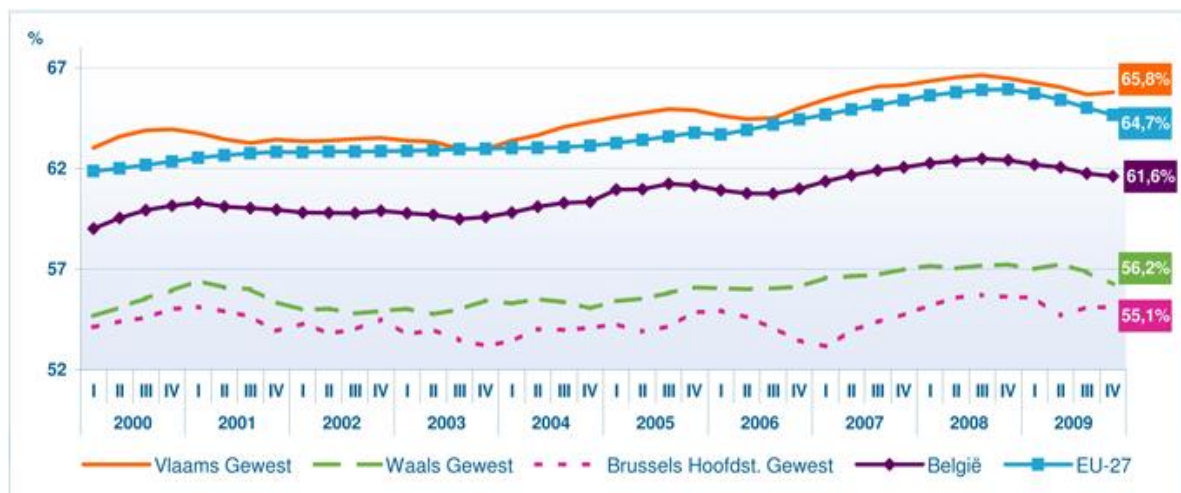
3. Sociaaleconomische situatie

Na de sociaal-demografische kenmerken richten we ons nu op de sociaal-economische situatie van de ACLVB-leden. Met andere woorden, we bekijken de verschillende arbeidssituaties en koppelen die waar relevant terug aan de sociaal-demografische variabelen. In hoofdzaak gebeurt dit via objectieve parameters (betaald werk of niet, inkomen en arbeidssituatie). In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk bekijken we evenwel ook de – in zekere zin – subjectieve sociaal-economische situatie van de leden via hun mate van tevredenheid met het inkomen dat zij verwerven. Ook daarin worden de nodige onderverdelingen gemaakt naargelang sociaal-demografische kenmerken of arbeidssituatie.

3.1. Werkzaamheidsgraad

Om het percentage werkende tegenover niet-werkende ACLVB-leden te kennen, onderzoeken we de werkzaamheidsgraad. Deze geeft de verhouding weer van het aandeel werkenden (i.e. mensen met betaald werk) in de totale beroepsbevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar). Als referentiepunt hanteren we de statistieken hieromtrent geldend voor de hele bevolking. In onderstaande grafiek worden deze weergegeven voor het voorbije decennium.

Figuur 1: Trendniveau werkzaamheidsgraad (België en de gewesten; EU-27; Q1 2000 – Q4 2009)

Bron: FOD Economie – Algemene Directie Statistiek – EAK, Eurostat, LFS (bewerking Steunpunt WSE/Departement WSE)
 Geciteerd op <https://www.werk.be>

Op deze grafiek zien we dat de Belgische werkzaamheidsgraad op het einde van 2009 61,6% bedraagt en zich daarmee onder het Europese gemiddelde van 64,7% bevindt. De verschillen tussen de drie gewesten onderling zijn echter groot. In Vlaanderen heeft 65,8% van de beroepsbevolking betaald werk, ruim 10% meer dan in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (55,1%) en een quasi even hoog verschil zien we met het Waalse gewest 56,2%).

Om de werkzaamheidsgraad onder de ACLVB-leden te bestuderen, focussen we ons eveneens op de groep tussen 15 en 64 jaar. We vroegen de leden of zij nu betaald werk hebben, het vroeger hebben gehad of het nooit hebben gehad. De resultaten tonen aan dat 64,8% van de ACLVB-leden uit de beroepsbevolking momenteel een betaalde job bezit. Dat is dus ruim 3% meer dan het Belgische gemiddelde. Een derde (33,4%) heeft vroeger een betaalde job gehad, terwijl dat voor 1,8% nooit het geval was. In dit gedeelte richten we onze verdere analyse op de groep die nu aan het werk is. Drie kwart van de werkende leden doet dat in voltijds dienstverband.

Hoe is de geografische spreiding onder de ACLVB-leden? We stellen ook hier vast dat het gemiddelde wordt opgetrokken door de inwoners van het Vlaamse Gewest, waar 68,4% van de leden aan het werk is. Het tegenovergestelde doet zich voor in het Waalse (57,5%) en het Brusselse (53,0%) Gewest.⁵ Deze trend ligt dus volledig in de lijn van wat zich op nationaal vlak voor de hele bevolking voordoet.

Wat de werkzaamheidsgraad betreft zijn er uiteraard niet alleen geografische verschillen. Ook wanneer de bevolking naar andere sociaal-demografische kenmerken wordt opgesplitst doen zich statistisch significante verschillen voor. Dit is in het bijzonder het geval voor geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. Vrouwen, ouderen en laaggeschoolden hebben klassiek een lagere participatie aan het arbeidscircuit (Pauwels & Pickery, 2007, 33). Bij de ouderen is vooral de categorie 55-plussers problematisch. Eind 2009 was in België slechts 35,3% van de leeftijdsgroep tussen 55 en 64 jaar nog aan het werk, wat een stuk lager is dan het Europese gemiddelde (46,0%). Regionaal opgesplitst zien we dat het Brussels Gewest hierin nog het beste scoort (42,3%), in vergelijking met het Vlaamse (35,8%) en het Waalse Gewest (32,7%) (Bron: FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, <https://www.werk.belgie.be>).

Tabel 5: Percentage ACLVB-leden dat momenteel betaald werk heeft volgens leeftijdscategorie in beroepsbevolking

	Leeftijd						
	-18	19-24	25-34	35-44	45-54	55-64	Totaal
Betaald werk	40,0%	65,8%	73,0%	79,8%	75,6%	31,7%	64,8%

We zien in de tabel dat de werkzaamheidsgraad onder de leden toeneemt tot en met de categorie min-45-jarigen. Daarna kantelt het percentage, eerst licht in de categorie tot 54 jaar, daarna drastisch bij de 55-plussers.⁶ Het aandeel werkenden in deze leeftijdscategorie ligt maar liefst bijna 44 procentpunten lager dan in de vorige categorie. Dus ook hier zien we de nationale trend bevestigd. Rekening houdende met het feit dat de ouderenwerkzaamheid als de achilleshiel van de werkgelegenheid in België kan worden beschouwd en dus al een zeer laag cijfer is, stellen we vast dat dit percentage onder het geheel van ACLVB-leden nog lager is (31,7% t.o.v. 35,7%).

De sekseverschillen in de werkzaamheidsgraad zijn ook onder de ACLVB-leden zichtbaar. Zo heeft 66,9% van de mannelijke leden op dit moment een betaalde job tegenover 62,3% van de vrouwelijke leden. Deze verschillen zijn significant⁷ maar niet scherp, zeker niet als we ze bijvoorbeeld vergelijken met de nationale, regionale en Europese cijfers van de FOD WASO. Daaruit lezen we namelijk af dat in België eind 2009 gemiddeld 67,2% van de mannen aan het werk zijn, tegenover 56,0% van de vrouwen. In het Vlaams Gewest bedraagt deze verhouding 70,9% tegenover 60,5%, wat nog het dichtst aanleunt bij het gemiddelde van de EU-27, namelijk 70,7% tegenover 58,6%. In het Waalse (62,3% tegenover 50,2%) en Brusselse Gewest (61,0% tegenover 49,3%) liggen deze cijfers voor beide sexen zoals verwacht een stuk lager.

Bekijken we tot slot ook de verschillen in opleidingsniveau met betrekking tot de werkzaamheidsgraad.. Dat opleiding zo een belangrijke factor is voor de werkzaamheidsgraad leren ons andermaal de nationale statistieken. We zien dat in 2009 81,9% van de hoger opgeleide Belgen aan het werk is, tegenover 65,4% van de matig opgeleiden en slechts 38,6% van de laagopgeleiden. Deze trend is dezelfde voor de drie regio's in ons land en voor de EU-27 (FOD WASO).

Tabel 6: Percentage ACLVB-leden dat momenteel betaald werk heeft volgens scholingsgraad in beroepsbevolking

	Scholingsgraad					
	Geen	Lager onderwijs	Lager secundair	Hoger secundair	Hoger onderwijs	Totaal
Betaald werk	50,0%	48,9%	62,0%	72,3%	70,8%	64,8%

Is deze nationale tendens ook merkbaar bij de liberale vakbondsleden? De cijfers in tabel 6 tonen inderdaad een aanzienlijk lagere werkzaamheidsgraad aan voor de laagst opgeleide groepen. Vooral leden zonder diploma of met enkel een diploma lager onderwijs scoren laag, met (nauwelijks) de helft werkenden. Van wie zijn secundair onderwijs halverwege stopzette is ruim 10% minder aan het

werk dan wie een diploma hoger secundair op zak heeft. Bij deze laatste groep is de werkzaamheid zelfs het grootst, groter dus dan bij de leden met een diploma hoger onderwijs.⁸ Dit laatste is opvallend, zeker als we ze vergelijken met de hierboven vermelde WASO-cijfers. Toch plaatsen we enige reserves bij deze vaststelling, rekening houdende met de relatieve oververtegenwoordiging van de hoger secundair geschoolden tegenover hoger opgeleiden.⁹

Samengevat kunnen we stellen dat de leden van de acvb in grote lijnen de trends qua werkzaamheidsgraad onder de algemene bevolking volgen. Toch vallen een aantal zaken op. Met name het zeer lage aandeel 55-plussers aan het werk, de relatief kleine verschillen tussen mannen en vrouwen en de niet-trapsgewijze toename van de werkgelegenheid volgens opleidingsniveau behoren tot de opmerkelijkste vaststellingen.

3.2. De financiële situatie van de leden: een objectieve en subjectieve benadering

Een belangrijk aspect bij het profiel van vakbondsleden is hun materiële welvaart. Dit meten we door hun financiële situatie tegen het licht te houden. Deze vraag kunnen we zowel objectief als subjectief invullen. Een objectief antwoord op die vraag krijgen we door de leden te vragen hoeveel hun gezinsinkomen per maand bedraagt. Een subjectieve interpretatie van hun financiële toestand vinden we in de vraag in welke mate de leden al dan niet rondkomen met dat inkomen.

Bekijken we ten eerste de objectieve situatie in de portemonnee van de leden. De verdeling van hun totale maandelijkse netto-gezinsinkomen, i.e. . zowel lonen en wedden, als andere inkomsten zoals verhuurinkomsten, kinderbijslag of andere uitkeringen, wordt weergegeven in onderstaande tabel. Daaruit blijkt dat 14,3% van de leden deze vraag niet wilde beantwoorden en 3,9% stelde het antwoord niet te weten. Deze worden als *missing values* beschouwd en niet meegeteld in de berekening.

Tabel 7: Frequentieverdeling van de leden volgens inkomenscategorie

Inkomenscategorie	%
Minder dan 1000 euro	9,3%
1000-1499 euro	23,3%
1500-1999 euro	16,8%
2000-2499 euro	14,8%
2500-2999 euro	14,8%
3000-3499 euro	10,3%
Meer dan 3500 euro	10,8%

We stellen vast dat meer vakbondsleden een klein tot matig inkomen hebben dan andersom. Nadere analyse leert dat de kloof groot is tussen de leden al naargelang hun activiteitsstatus.¹⁰ Zo moet 61,8% van de werkloze leden rondkomen met minder dan 1500 euro per maand, terwijl dat bij de werkende

leden 18,0% is en bij de gepensioneerde leden 48,0%. Omgekeerd geldt ook dat meer werkende leden een comfortabel inkomen hebben. De helft van de werkende leden krijgt maandelijks 2500 euro op zijn bankrekening, terwijl dat bedrag voor slechts 1 op 10 werkloze leden is weggelegd. In die laatste categorie zijn het vooral de niet-langdurig werklozen die hier nog in voorkomen.

Ook het feit of men in een gezin woont waar de partner een betaalde job heeft, speelt vanzelfsprekend een rol. Meer dan 40% van de leden van wie de partner niet werkt heeft maandelijks minder dan 1500 euro. Leden van wie de partner wel een job uitoefent verkeren maar in veel mindere mate (6,7%) in dat geval.¹¹

Deze objectieve cijfers zeggen evenwel niet alles over de feitelijke financiële situatie van de leden. Vandaar dat zij ook werden gevraagd in welke mate zij erin slagen met dit inkomen rond te komen. De resultaten hiervan worden weergegeven in tabel 8. Om ze beter te kunnen plaatsen worden zij vergeleken met deze gegevens voor de hele Belgische bevolking, afkomstig uit de ESS-survey.

Tabel 8: Frequentieverdeling van de leden volgens de mate waarin zij maandelijks financieel rondkomen

Rondkomen	ACLBV-leden (N=3982)	Belgische bevolking (N=1750)
Meer dan genoeg	20,2%	36,9%
Juist voldoende	52,9%	40,4%
Moeilijkheden	21,0%	18,9%
Zeer grote moeilijkheden	5,8%	3,8%

Bijna drie kwart van de leden geeft aan in een gunstige financiële situatie te verkeren door net of ruim voldoende te hebben om maandelijks uit de kosten te geraken. Dat is iets minder dan het gemiddelde voor de algemene bevolking in België (77,3%), maar de verdeling tussen ‘net’ en ‘ruim’ voldoende is toch sterk verschillend. Waar slechts 1 op 5 ACLVB-leden zegt echt meer dan genoeg te verdienen om te kunnen rondkomen, is dat bij de bevolking als geheel meer dan 1 op 3. De meeste ACLVB’ers (>50%) zeggen dat ze juist voldoende inkomen ontvangen om maandelijks rond te komen. Ook dit is bij de Belgen het frequentst gegeven antwoord, maar toch aanzienlijk minder (40%) dan bij de blauwe vakbondsleden. Ook mensen die (zeer) grote financiële moeilijkheden ondervinden zijn sterker vertegenwoordigd bij de vakbond dan in de algemene bevolking, maar die verschillen zijn eerder klein. Maar globaal genomen is het duidelijk dat de vakbondsleden zich in een minder gunstige subjectieve inkomenssituatie bevinden dan alle Belgen samen. Zij schatten met andere woorden hun eigen financiële toestand minder goed in.

Analysen we deze gegevens over de vakbondsleden wat verder, dan blijkt de activiteitstatus, zoals te verwachten, nauw verband te houden met deze vraag. Van de leden met betaald werk stelt ‘slechts’ 17,7% (zeer grote) financiële moeilijkheden te ondervinden. Van de werkloze leden is dat meer dan de helft (53,0%). Bij de gepensioneerden is dat 22,3%, bij de bruggepensioneerden 18,2%.¹² Uiteraard speelt ook de specifieke gezinssituatie een rol. Alleenstaanden en alleenstaande

ouders zeggen ook vaker het (zeer) moeilijk te hebben dan wie wel een partner heeft.¹³ Bij wie een partner heeft, maakt het een verschil uit of die werkt of niet. Leden met een werkende partner zeggen veel vaker te kunnen rondkomen dan leden met een partner zonder werk (86,6% tegenover 63,5%).¹⁴ Aangezien blijkt dat vakbonden proportioneel meer mensen in hun rangen tellen die hun financiële situatie slechter inschatten in verhouding tot de hele bevolking, is het interessant om op deze variabele wat dieper in te gaan. Tenslotte is het een primair streefdoel van vakbonden om ervoor te zorgen dat hun leden zich in een gunstige economische positie bevinden. En zoals elders in dit boek ook blijkt, spelen sociaal-economische motieven een belangrijke rol voor het vakbondslidmaatschap van de leden. Om deze redenen zullen wij de vraag of de leden rondkomen niet enkel bivariaat beschrijvend analyseren, maar zullen we de verschillende factoren die een rol spelen tegen elkaar afwegen en daarbij zoeken naar verklaringen. Met andere woorden, via een multivariate analyse (OLS Multipelle Regressieanalyse) zullen we nagaan in welke mate en volgorde het eigenlijke inkomen, de activiteitstatus, de specifieke gezinstoestand en enkele andere variabelen (die al dan niet eerder aan bod kwamen) belangrijk zijn om het gevoel dat men heeft over zijn inkomen te kunnen verklaren.

Tabel 9: Geïntegreerd model voor de mate waarin de leden rondkomen met hun maandelijks inkomen

Geïntegreerd model voor de mate waarin mensen kunnen rondkomen.					
Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	1,951	,092		21,204	,000
Activiteitstatus					
<i>Werkend</i>	,268	,052	,159	5,154	,000
<i>Werkloos</i>	-,125	,056	-,061	-2,228	,026
<i>Bruggepensioneerd</i>	,224	,071	,065	3,144	,002
<i>Gepensioneerd</i>	,225	,077	,059	2,929	,003
<i>Andere (ref.)</i>					
Gezinstoestand					
<i>Alleen</i>	-,060	,065	-,028	-,919	,358
<i>Koppel-Kind</i>	-,057	,064	-,033	-,888	,375
<i>AlleenOuder</i>	-,276	,075	-,097	-3,689	,000
<i>Koppel+Kind</i>	-,212	,066	-,129	-3,235	,001
<i>Bij Ouders (ref.)</i>					
Geslacht	-,002	,026	-,001	-,073	,942
Leeftijd	,001	,001	,019	1,051	,293
Kinderen ten laste	-,092	,016	-,109	-5,752	,000
Inkomen	,092	,004	,462	23,484	,000
Eigenaar	,180	,028	,109	6,391	,000

Om een idee te hebben van de relatieve effecten, vergelijken we de bèta-coëfficiënten (derde kolom) met elkaar. De significantie van de effecten wordt afgelezen uit de laatste kolom, waar we de grens van .050 hanteren als grenswaarde. We zien dat het grootste effect, niet verwonderlijk, afkomstig is van het inkomen zelf. Hoe hoger iemand zijn maandelijkse inkomsten, hoe beter die persoon zijn eigen financiële situatie inschat. Het tweede belangrijkste effect komt van het hebben van betaald werk. Zoals hierboven al aangehaald, gaan werkende leden vaker zeggen dat ze financieel geen moeilijkheden hebben. We zien dat ook de andere indicatoren van de activiteitstatus significante, maar lichtere, effecten vertonen. Hoewel we hierboven bij de bivariate beschrijving hebben vastgesteld dat bruggepensioneerden en gepensioneerden toch ook niet in de financieel gunstigste positie staan, schatten ze hun financiële situatie toch relatief gunstig in. Enkel voor werklozen is het statistisch effect negatief. Zij geven vaker aan niet te kunnen rondkomen. Vervolgens zien we ook 2 significante, negatieve effecten die uitgaan van de specifieke gezinssituatie. Leden die een partner en kind(eren) hebben of alleenstaande ouders vaker aangeven niet te kunnen rondkomen. Tot slot zien we nog 2 relatief sterke maar tegenovergestelde effecten uitgaan van het aantal kinderen ten laste en het feit of men eigenaar is van zijn woning. Hoe meer kinderen ten laste, hoe minder gunstig men zijn financiële toestand ziet. Het hebben van een eigen woning zorgt dan weer vaker voor een roze bril op dat vlak. Dat laatste kan mogelijk ook mee verklaren waarom (brug)gepensioneerden hun situatie gunstiger inschatten dan werklozen.

3.3. De arbeidssituatie van de ACLVB-leden

3.3.1. Leden die (ooit) in het arbeidscircuit zitten (zaten)

In deze paragraaf spitten we de specifieke arbeidssituatie van de liberale vakbondsleden wat dieper uit. In welke soortbedrijven zijn zij actief, onder welk statuut en met welke vakbonds aanwezigheid? We beschouwen hier alle leden die ooit hebben gewerkt, ook indien ze dat nu niet meer doen. In dat geval wordt gepeild naar de arbeidssituatie in de recentste werkomgeving.

Gevraagd naar het (laatste) hoofdberoep, stellen we vast dat ruim de helft (55,1%) van de leden een arbeidersstatuut heeft, terwijl een derde (33,9%) als bediende werkt. Voorts zijn er nog kleine tot zeer kleine percentages van de leden werkzaam als kaderpersoneel (4,1%), onderwijzend personeel (2,2%) of ambtenaar (1,9%).

Wat de grootte van de bedrijven betreft waarin de vakbondsleden werkzaam zijn, lezen we uit onderstaande tabel dat een meerderheid van de leden (55,5%) werkzaam is/was in een bedrijf met minder dan 100 werknemers. De grootste groep daarbinnen werkt in kleine bedrijven met minder dan 20 werknemers. Bij de groep die in bedrijven met meer dan 100 werknemers actief is/was (45%), gaat het vooral om bedrijven met minder dan 500 of meer dan 1000 werknemers.

Tabel 8: Frequentieverdeling van de leden volgens bedrijfsgrootte

Aantal werknemers	%
Minder dan 20	28,0%
Tussen 20 en 49	15,4%

Tussen 50 en 99	12,0%
Tussen 100 en 499	20,1%
Tussen 500 en 999	6,2%
Meer dan 1000	18,2%

Wanneer we deze data linken met het hoofdberoep, zijn de verschillen niet zo uiteenlopend maar wel significant.¹⁵ De meeste leden met een arbeidersstatuut vinden we in de kleinere bedrijven (<100), terwijl deze groep ook in de grotere bedrijven (>100) in de meerderheid is, maar er daar toch proportioneel meer bedienden en kaderleden lid zijn in vergelijking met de kleinere bedrijven.

Bekijken we nu de vakbondsafvaardiging binnen de bedrijven van de leden. Ten eerste de ondernemingsraden, de paritair samengestelde overlegorganen tussen werkgevers en werknemers op ondernemingsvlak. Volgens de wet van 20 september 1948 moeten bedrijven die minstens 100 werknemers tellen verplicht een ondernemingsraad oprichten en in bedrijven die onder die kaap zijn gezakt maar toch nog meer dan 50 werknemers in dienst hebben moet die worden hernieuwd. (<http://www.werk.belgië.be>) Van de ACLVB-leden zegt 45,1% te werken of laatst gewerkt te hebben in een bedrijf waar een ondernemingsraad bestond. Rekening houdende met de wettelijke bepalingen is het niet verwonderlijk dat dit in hoofdzaak (82,3%) gaat om bedrijven boven de 100 werknemers. 10,5% werkt(e) in bedrijven met meer dan 50 werknemers. Dat minder dan de helft van de leden in een bedrijf met ondernemingsraad werkt, is conform met de verdeling van de leden naar bedrijfsgrootte zoals hierboven geschetst. Toch zegt slechts een derde in een bedrijf zonder ondernemingsraad te werken, aangezien ruim één op 5 van de leden (21,3%) aangeeft niet te weten of er in zijn bedrijf een ondernemingsraad aanwezig is.¹⁶

Naast de ondernemingsraad is ook het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk (CPBW) een belangrijk paritair overlegorgaan tussen werkgevers en werknemers op ondernemingsniveau, in de eerste plaats gericht op het ondersteunen en bevorderen van het welzijn op het werk. Deze zijn verplicht in bedrijven die gemiddeld minstens 50 werknemers tewerkstellen. De verdeling onder de ACLVB-leden is gelijklopend met die van de ondernemingsraden. 46,4% zegt op het werk over een CPBW te beschikken. Maar net als bij de ondernemingsraad is ook hier ruim een vijfde (22,2%) van de leden niet op de hoogte of dit orgaan aanwezig in het bedrijf.¹⁷ Interessant om te weten is ook dat deze categorie leden die 'weet niet' heeft aangeduid ongeveer fifty-fifty verdeeld is onder bedrijven met minder dan 50 en met meer dan 50 werknemers. In dat opzicht is er dus duidelijk nog ruimte voor meer interne communicatie.

Iets meer dan de helft (51,4%) van de ACLVB'ers werkt(e) in een bedrijf waar een syndicale delegatie aanwezig was, terwijl 15,6% hier niet van op de hoogte was. Als we deze verdeling volgens hoofdberoep bekijken, valt op dat deze vooral bij kaderleden merkbaar hoger is dan het gemiddelde, met name 71,3%. Wel is het zo dat het percentage leden uit deze beroepsgroep dat stelde niet te weten of er een syndicale delegatie aanwezig was, veruit het kleinst was. Slechts 3,6% van hen wist dit niet.¹⁸ Syndicale vertegenwoordiging hoeft natuurlijk niet enkel te gebeuren via een verkozen syndicale delegatie, maar kan ook via een niet-verkozen groep vakbondsmilitanten. Een kleine minderheid (12,8%) zegt deze vorm van vakbondsafvaardiging te (hebben) ervaren in zijn bedrijf.

Voor al ambtenaren, van wie 1 op 5 deze optie aankruist, scoren hier hoger dan gemiddeld.¹⁹ Beide soorten syndicale vertegenwoordiging zijn sterker aanwezig naarmate het bedrijf meer werknemers telt.²⁰

3.3.2. Leden buiten het arbeidscircuit

In de bovenstaande paragraaf gingen we in op de specifieke arbeidssituatie van de ACLVB-leden die ooit werk hebben gehad. Eerder focusten we enkel op de werkzaamheidsgraad, i.e. de groep leden die momenteel betaald werk bezit. In deze paragraaf spitsen we ons tot slot toe op het profiel van die groep leden die momenteel geen job hebben.

Een aanzienlijk deel van de ACLVB-leden, namelijk 38,7%, zit op dit moment niet in het arbeidscircuit. Aangezien er verschillende redenen kunnen zijn waarom mensen niet aan het werk zijn, lijsten we hieronder de door de leden aangegeven redenen op in volgorde van belangrijkheid.

Tabel 9: Frequentieverdeling van de leden zonder betaald werk volgens reden daarvoor

Reden geen werk	%
Werkloosheid	51,1%
Pensioen	16,3%
Brugpensioen	14,6%
Arbeidsongeschiktheid	12,4%
Volgt volledig dagonderwijs	2,4%
Andere	2,5%
Leefloon	0,7%

De cijfers tonen aan dat bij slechts een kleine minderheid van de leden die niet aan het werk zijn dat zo is omwille van de meest ‘natuurlijke’ reden, namelijk pensionering. Werkloosheid vormt veruit de belangrijkste reden, zeker wanneer we ook het brugpensioen – in principe ook een vorm van werkloosheid – erbij in rekening nemen. Ook arbeidsongeschiktheid is van toepassing op meer dan 1 op de 10 leden die zonder werk zitten.

We gaan even in op de leden die momenteel in ‘zuivere’ werkloosheid verkeren. Dat zijn er nu dus iets meer dan de helft, maar wanneer gevraagd naar een eventuele vroegere periode van werkloosheid, blijkt dat slechts minder dan een derde (30,5%) nooit werkloos is geweest. De andere redenen zijn voornamelijk verdeeld onder werkloosheid voor de eerste job, eenmalige werkloosheid tijdens carrière en herhaaldelijke werkloosheid tijdens carrière, 3 redenen die telkens ongeveer 1 op 5 van de betrokken leden aanhalen.

Van die leden die op dit ogenblik werkloosheid kennen, is er voor meer dan de helft sprake van werkloosheid van meer dan 2 jaar. Aangezien de gangbare definitie van langdurige werkloosheid wordt omschreven als werkloosheid vanaf 1 jaar, concluderen we dat 67,2% van de werkloze ACV-leden langdurig werkloos is. De andere leden zijn min of meer gelijk verdeeld over de andere tijdsafbakeningen tot 1 jaar, zoals we kunnen aflezen uit tabel 10.

Tabel 10: Duur huidige werkloosheid van werkloze leden (in %)

Duur huidige werkloosheid	%
Minder dan 3 maanden	11,6%
Tussen 3 en 6 maanden	9,1%
Tussen 6 maanden en 1 jaar	12,1%
Tussen 1 en 2 jaar	12,8%
Meer dan 2 jaar	54,4%

Om deze cijfers enigszins te kunnen kaderen, vergelijken we ze met de algemene werkloosheidscijfers in België, de 3 gewesten en de EU. We zien hieronder het aandeel van de langdurige werkloosheid in de totale werkloosheid van België, Vlaanderen, Wallonië, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en EU-27.

Tabel 11: Aandeel langdurige werkloosheid tegenover totale werkloosheid: vergelijking cijfers algemene bevolking en ACLVB-leden wat betreft geografische spreiding.

Aandeel langdurige werkloosheid in totale werkloosheid	Algemeen	ACLVB-leden
België	50,3%	67,2%
Vlaanderen	37,5%	66,2%
Wallonië	56,8%	72,8%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	57,4%	63,0%
EU-27	42,8%	-

Bron: Op basis van cijfers FOD Economie – ADSEI – EAK, Eurostat LFS (geconsulteerd op <https://www.werk.be>)

We stellen vast dat de cijfers onder de algemene bevolking er voor wat betreft het percentage langdurig werklozen er voor Vlaanderen aanzienlijk gunstiger uitzien dan voor de 2 andere gewesten en zelfs gunstiger dan het Europese gemiddelde. Deze geografische verdeling zien we evenwel niet weerspiegeld in het ledenbestand van de liberale vakbond. De verhouding van Vlaanderen tegenover Wallonië geeft onder de leden nog enigszins de nationale tendens weer, ook al liggen de percentages een stuk dicht bij elkaar. Het aandeel voor Brussel daarentegen volgt die tendens helemaal niet.

Wel moet gezegd dat deze verschillen niet statistisch significant zijn.²¹ We concluderen dus dat de verhouding langdurig werklozen tegenover de totale werklozenpopulatie binnen de aclvb aanzienlijk groter is dan onder de algemene bevolking. Dat is niet geheel verwonderlijk en verklaringen kunnen we allicht zoeken in de richting van de diverse werklozenondersteunende functies van de vakbond, niet het minst de uitbetaling van uitkeringen, wat werklozen op lange termijn aan hun vakbond verbindt ('Gents systeem' – cf. supra).

De verdelingen met betrekking tot leeftijd, geslacht en opleidingsniveau in verhouding tot werkloosheid kwamen al aan bod bij de bespreking van de werkzaamheidsgraad. Hier bekijken we deze sociaal-demografische kenmerken echter in het licht van de groep langdurig tegenover niet-langdurig werklozen. Ten eerste, wat leeftijd betreft zijn er significante verschillen waar te nemen.²² We zien de langdurige werkloosheid trapsgewijs oplopen met de leeftijd, terwijl het tegenovergestelde zich voordoet bij de niet-langdurige werkloosheid (<1jaar). De cijfers verschillen bovendien behoorlijk: bij de 18-24-jarigen is 43,3% van de werklozen langdurig werkloos, terwijl dat bij de 55-64-jarigen 88,0% is.

Ook het opleidingsniveau houdt significant verband met de duur van de werkloosheid.²³ Hoe hoger opgeleid, hoe minder langdurige werkloosheid. Zo zien we bijvoorbeeld dat van de werkloze leden die enkel de lagere school doorliepen 78,0% langdurig werkloos is, terwijl van deze met een diploma hoger onderwijs 53,8% in dat geval verkeert. Wat geslacht tot slot betreft, zijn conform de trend onder de algemene bevolking (<https://www.werk.be>) meer vrouwen dan mannen langdurig werkloos, maar deze verschillen zijn hier niet significant.

4. Conclusie

In dit hoofdstuk hebben we een hoofdzakelijk beschrijvende profielschets willen geven van de leden van de ACLVB. We hebben nu een beter zicht op de concrete identiteit, leef- en werksituaties van de vaak homogeen uitziende groep blauwe vakbondsleden.

Op sociaal-demografisch vlak bestaat de vakbond meer dan gemiddeld uit mannen van middelbare leeftijd en uit laaggeschoolden. De leefsituaties zijn heel uiteenlopend, maar we stelden vast dat arbeiders vaker dan andere beroepsgroepen de enige kostwinner in huis zijn. Interessant was ook de peiling naar het verenigingsengagement bij de vakbondsleden. Maar ruim een tiende van de leden heeft nog een ander sociaal engagement buiten de vakbond en bovendien geldt hierbij dat de activiteitsgraad binnen de vakbond samenhangt met deze binnen andere verenigingen. Het lidmaatschap van een vakbond op zich beschouwen we niet echt als een zuivere vorm van sociaal engagement, aangezien mensen omwille van het 'Gents systeem' waarin onze vakbonden werken, zich nog om heel andere dan sociale redenen bij een vakbond aansluiten.

De sociaal-economische profielschets van de ACLVB'ers deelden we op in een objectief en een subjectief luik. Beide bleken nauw met elkaar verwant. De mate waarin men zijn financiële situatie gunstig inschat hangt sterk samen met het werkelijke inkomen waarover men beschikt, maar ook

met de activiteitstatus en in mindere mate met de gezinssituatie en het feit of men een eigen huis bezit. Wat de werkzaamheidsgraad betreft, zagen we duidelijke verschillen tussen de gewesten, de leeftijdsgroepen, de laaggeschoolden en in mindere mate de geslachten. Walen en Brusselaars, 55-plussers, laaggeschoolden en vrouwen zijn (veel) minder vaak aan het werk dan Vlamingen, jongere leeftijdsgroepen, normaal tot hoger opgeleiden en mannen. Deze bevindingen volgen in grote lijnen de trends binnen de algemene bevolking uit de Belgische en Vlaamse overheidsstatistieken.

Wanneer we ons concentreerden op het aandeel niet-actieve vakbondsleden, stelden we vast dat meer dan de helft van de leden in die situatie verkeerden vanwege werkloosheid. Het aandeel van de langdurig werklozen in verhouding tot de totale werklozenpopulatie onder de leden is groot en bovendien aanzienlijk groter dan wanneer we de algemene werkloosheidsstatistieken van België bekijken. We zien wel opnieuw de gewestelijke verschillen, alsook een positieve relatie van langdurige werkloosheid met de leeftijd en een negatieve met opleidingsniveau.

Tot slot komen we nog even terug op de resultaten met betrekking tot de specifieke bedrijfssituaties van de leden en de vakbondsvertegenwoordiging daarin. Een meerderheid van de leden is of was werkzaam in kleinere bedrijven en dat bleek vaker om arbeiders te gaan. Ondernemingsraden, CPBW's en Syndicale Delegaties bleken telkens in net minder of meer dan de helft van de bedrijven aanwezig. Toch onthouden we ook het niet onopgemerkte aandeel vakbondsleden, telkens ongeveer 1 op 5, dat niet op de hoogte was van de aanwezigheid van een vakbondsdelegatie. Deze vaststelling kan de aclvb alvast aangrijpen om binnen haar eigen ledenbestand nog veel meer aan communicatie en voorlichting te doen.

Al bovenstaande bevindingen geven ons een interessante inkijk in het ledenbestand van de ACLVB. Er is op alle vlakken veel diversiteit onder de leden, maar we hebben toch ook een aantal duidelijke tendensen kunnen vaststellen, die vaker wel dan niet een ruwe afspiegeling zijn van wat zich bij de algemene bevolking voordoet.

Referenties

Elchardus, M., Glorieux, I., (2002). *De symbolische samenleving*. Tielt: Lannoo.

European Social Survey. (2010). Belgium. <http://www.europeansocialsurvey.org>

Faniel, J. (2010a). Belgium. Unemployment Insurance caught between pressure from Europe, regional controversy and fall-out from the crisis. In F. Lefresne (ed.), *Unemployment benefit systems in Europe and North America: reforms and crisis*. Brussels: ETUI.

Faniel, J., 2010b. Caractéristiques et spécificités des syndicats belges. In E. Arcq, M. Capron, E. Léonard, P. Reman (ed.), *Dynamiques de la concertation sociale*. Bruxelles: CRISP.

Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. (2010). Volledig overzicht van alle indicatoren. Werkgelegenheid. <http://www.werk.belgie.be> (geconsulteerd op 07/04/2011).

Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. (2010). Comités voor preventie en bescherming op het werk. <http://werk.belgie.be> (geconsulteerd op 19/11/2010).

Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. (2010). Ondernemingsraad. <http://werk.belgië.be> (geconsulteerd op 19/11/2010).

Pauwels, G., Pickery, J.(2007). *Wie participeert niet? Ongelijke deelname aan het maatschappelijke leven in verschillende domeinen*. SVR-Rapport 2007/5.

Scruggs, L. (2002). The Ghent System and Union Membership in Europe, 1970-1996. *Political Research Quarterly*, 55(2), 275-294.

Vandaele, K. (2004). *In het getal ligt onze macht. Een politiek-wetenschappelijke analyse van de vakbondsledenevolutie in België, 1898-1995*. Doctorale scriptie, Gent.

Vandaele, K. (2006). A Report from the Homeland of the Ghent System: the Relationship between Unemployment and Trade Union Membership in Belgium. *Transfer*, 12(4), 647-657.

Vander Weyden, P. (2010). *Leden, militanten en secretarissen van het ABVV*. Onderzoeksrapport.

Vlaamse overheid. (2010). Trend werkzaamheidsgraad in de gewesten, België en EU-27. Startpunt voor werk en sociale economie, <https://www.werk.be> (geconsulteerd op 12/11/2010).

¹ Universitair en leden met een HOLT-diploma worden samen onder de noemer 'universitair' geplaatst vanwege de gelijkwaardigheid van de diploma's.

² Cramer's V = .172; p= .000

³ Cramer's V = .131; p=.000

⁴ Logistische regressieanalyse met als afhankelijke variabele het al dan niet lid zijn van een andere vereniging en als onafhankelijke variabelen geslacht, opleidingsniveau, taal, leeftijd, inkomen en al dan niet in België geboren zijn. Behalve de laatste twee variabelen hebben ze alle significante effecten op het .000 of .010-niveau.

⁵ Cramer's V = .141; p= .000

⁶ Cramer's V = .473; p= .000

⁷ Cramer's V = .048; p=.008

⁸ Cramer's V = .178; p=.000

⁹ 37,2% van de leden heeft een diploma hoger secundair onderwijs tegenover 24,5% heeft een hoger diploma.

¹⁰ Cramer's V= .263; p= .000

¹¹ Cramer's V = .563; p= .000

¹² Cramer's V= .215; p= .000

¹³ Cramer's V = .179; p= .000

¹⁴ Cramer's V= .304; p= .000

¹⁵ Cramer's V = .087; p= .000

¹⁶ Cramer's V= .539; p= .000

¹⁷ Cramer's V= .534; p= .000

¹⁸ Cramer's V = .106; p=.000

¹⁹ Cramer's V= .077; p= .000

²⁰ Cramer's V voor syndicale delegatie x aantal werknemers = .541; p= .000; Cramer's V voor niet-verkozen vakbondsmilitanten x aantal werknemers = .380; p= .000.

²¹ Cramer's V = .073; p= .061

²² Cramer's V = .382; p= .000

²³ Cramer's V = .165; p= .000